

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Маршук Юлія Сергіївна ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ВНАСЛІДОК НЕНАЛЕЖНОГО НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: ТЯГАР ДОВЕДЕННЯ ВИНИ	606
Новиченко Михайло Юрійович МІСЦЕ КРИПТОВАЛЮТИ В СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ ПЛАТІЖНИХ ІНСТРУМЕНТІВ	609
Оскілко Олексій Олегович ДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	610
Романовський Денис Сергійович АЛІМЕНТНІ ПРАВОВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ (ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПЕРСПЕКТИВА)	613
Сухий Євген Олександрович ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПРАВА НА ЖИТЛО.....	615
Шамота Олександр Володимирович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	617
Якушев Станіслав Ігорович КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ КОМПЕНСАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ (НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ ТА АНГЛІЇ)	618

СЕКЦІЯ 14. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Голубева Неллі Юріївна ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЩОДО ДИТИНИ, ЯКА ДОСЯГЛА ПОВНОЛІТТЯ.....	621
Андронов Ігор Володимирович БЕЗПАПЕРОВИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС	623
Бут Ілля Олександрович АЛЬТЕРНАТИВНІ ПОЗОВНІ ВИМОГИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	626
Дрогозюк Крістіна Борисівна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗМІЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В ОНЛАЙН-БЛОГАХ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	628
Павлова Юлія Сергіївна ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ	630
Полуніна Ольга Олександрівна ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ: ВНУТРІШНІ ТА МІЖНАРОДНІ ВИМІРИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ.....	632
Полюк Юлія Іванівна ПОЗАСУДОВІ ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	634
Стоянова Тетяна Анатоліївна РОЛЬ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ У СПРАВАХ ПРО ВИДАЧУ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ	636
Цал-Цалко Юлія Юліївна ТИМЧАСОВИЙ ПРИХИСТОК ДИТИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	638
Яніцька Інна Анатоліївна ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ОПИКИ ТА ПІКЛУВАННЯ НАД ДІТЬМИ. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	640
Гончарук Анастасія Сергіївна РІВНІСТЬ СТОРІН В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ	641
Кикоть Артем Володимирович РОЛЬ УСНИХ ДОКАЗІВ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ РИМСЬКОГО ПРАВА.....	644
Петренко Наталія Дмитрівна ШТРАФ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ БРАЗИЛІЇ.....	645
Привиденцев Олександр Геннадійович ОРИГІНАЛ ЕЛЕКТРОННОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ДОКАЗ В РАМКАХ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	647
Сатановська Олена Валентинівна ЕЛЕМЕНТИ ЖИТЛОВИХ ПРАВОВІДНОСИН: СУБ'ЄКТ, ОБ'ЄКТ ТА ЗМІСТ	650
Снітко Андрій Сергійович НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОЗВИТКУ ПРОЦЕДУРИ ОНЛАЙН ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ... ..	652

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

Харитоновна Олена Іванівна САМОЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	655
---	-----

ТИМЧАСОВИЙ ПРИХИСТОК ДИТИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

На превеликій жаль, багато українських дітей через агресивну війну, залишилися без батьків та опіки дорослих, тому ЮНІСЕФ, спільно з Офісом Президента України, Радницею-уповноваженою Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації Дар'єю Герасимчук та Міністерством соціальної політики України, розробили та запустили загальнонаціональну інформаційну кампанію «Дитина не сама». Проект щодо прав дітей, які через бойові дії залишились без рідних батьків, батьківського піклування та потребують турботи і тимчасового дому та прихистку [1].

На сайті Міністерства соціальної політики України зазначена інструкція та умови для осіб, які бажають тимчасово прихистити дитину і умови щодо іноземних організацій, які хочуть тимчасово прихистити дітей без батьківського піклування за кордоном. Відповідно до даної інструкції передбачено ряд обов'язкових вимог до сім'ї (особи), яка має надавати прихисток дитині під час воєнного стану: по-перше, треба мати українське громадянство; по-друге, перебувати у безпечному місці на території нашої держави; обов'язковою умовою є можливість гарантувати дитині безпеку, забезпечення її продуктами харчування, одягом, доступом до медичних та освітніх послуг; також важливою умовою є фінансова складова, а саме спроможність забезпечувати потреби дитини, наявність житла, відповідних житлових умов, біля якого немає стратегічних чи військових об'єктів; та наявність у помешканні місця для сну і відпочинку дитини [2].

Також рекомендується пройти навчальний он-лайн курс з питань безпеки, особливостей догляду та адаптації дитини. На сьогодні, програма «Дитина не сама» триває – наступні нові сесії (консультації) для навчання відібраних сімей заплановані на початок липня поточного року. Під час запланованого онлайн-навчання відповідні спеціалісти (педагоги, психологи, методисти та консультанти – фахівці з соціальної роботи) розповідають як сім'ям підготуватись до прийому дитини, діляться інструментами адаптації та особливостями догляду і виховання тимчасово влаштованих дітей [3]. Важливим є зазначити, що дитина тимчасово може бути влаштована до сім'ї або особи, яка проживає самостійно.

Відповідно до положень програми, термін на який сім'я (особа) надає прихисток дитині – це період до возз'єднання дитини зі своєю власною родиною; або прийняття рішення про надання дитині статусу дитини-сироти чи дитини позбавленої батьківського піклування та визначення з врахуванням найкращих інтересів дитини форми її догляду та виховання (до прикладу – усиновлення, піклування, опіка, прийомна сім'я).

Згідно покрокової інструкції, яка міститься на сайті Міністерства соціальної політики України, служба у справах дітей повинна надавати підтримку та здійснювати контроль за умовами проживання, навчання та виховання дитини. Представники відповідної служби наділені можливістю спілкуватися з сім'єю та дитиною по телефону, а також можуть відвідати сім'ю. Служба має право запросити інформацію про стан дитини у сімейного лікаря чи представників опіки. Наказ служби у справах дітей про тимчасове влаштування дитини є аргументованою підставою для тимчасового перебування дитини в сім'ї (у особі) [1].

Відповідно до інформації, що міститься на офіційному сайті Президента України, колишній Міністр соціальної політики цілком доречно акцентувала увагу на розумінні урядом того, що принцип «родина для кожної дитини» є одним з ключових та основоположних пріоритетів відбудови та євроінтеграційного руху України – влаштування дитини [4].

Що треба знати громадянам України, які хочуть тимчасово прихистити дитину, яка залишилась без батьківського піклування? Подати заявку у Telegram чат-боті «Дитина не сама», строк опрацювання заявки – до 5 днів (з особами, які подали заявку, зв'яжуться спеціалісти служби у справах дітей та визначать подальші дії) [5]; Візит працівника служби у справах дітей щодо обстеження умов проживання та складання відповідного акта, а також спілкування з дитиною для отримання її згоди на влаштування; Підготовка ряду документів (перше, це заява про надання згоди на тимчасове влаштування у свою сім'ю дитини та копія паспорта; друге, акт обстеження умов проживання особи; обов'язковою умовою є письмова згода всіх повнолітніх членів сім'ї, що проживають разом із вами, для проживання з дитиною на одній житловій площі; а також письмова згода дитини, якщо вона може висловити свою думку) [1].

За результатами, громадянин України, який хоче тимчасову прихистити дитину, отримує відповідь про дозвіл або відмову. Якщо особа отримає дозвіл, то служба у справах дітей видають наказ про влаштування дитини у вашу сім'ю. Отримати дозвіл чи відмову заявник може особисто або через відповідного законного представника, чи поштовим відправленням на вказану при поданні заяви адресу або електронною поштою. У разі отримання відмови, відповідне рішення можна буде оскаржити в судовому порядку; Зустріч з дитиною, яка відбувається в присутності представника служби у справах дітей та перевезення дитини до сім'ї чи особи, яка надає прихисток, зустріч має організувати служба у справах дітей за місцем знаходження дитини.

Внаслідок повномасштабної війни рф проти України кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на жаль зростає. Уряд нашої держави продовжує вживати заходів, аби розвивати та оптимізувати процедуру усиновлення в країні. Цифровізація має значно спростити та пришвидшити бюрократичні процеси, нововведенням є створення чат-боту «Дитина не сама».

Список використаних джерел

1. Загальнонаціональна інформаційна кампанія «Дитина не сама». URL: <https://dity.msp.gov.ua/prihistok>
2. Інструкція та умови для осіб, які бажають тимчасово прихистити дитину і умови щодо іноземних організацій, які хочуть тимчасово прихистити дітей без батьківського піклування за кордоном. URL: <https://www.msp.gov.ua/> та https://24tv.ua/yak-timchasovo-prihistiti-ukrayinskih-ditey-instruktsiya-vid_n1908140
3. Програма «Дитина не сама»: понад 1000 українців пройшли навчання та готові прийняти у свою сім'ю дитину під час війни. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/dytyna-ne-sama-trained-1000-ukrainians>
4. Завдяки програмі «Дитина не сама», ініційованій уповноваженою президента, вже понад тисячу українців готові прихистити дітей на час війни. URL: <https://www.president.gov.ua/news/zavdyaki-programi-ditina-ne-sama-inicijovaniy-upovnovazhenoy-76301>
5. Чат-бот «Дитина не сама». URL: https://t.me/dytyna_ne_sama_bot

Ключові слова: права дитини, прихисток дітей, тимчасовий дім, воєнний стан, служба у справах дітей, дитина не сама.

Keywords: children's rights, children's shelter, temporary home, martial law, service for children, the child is not alone.